

Забутыя і нікому не нужны...

Когда приходит старость и немощь, вдруг начинаешь понимать, что ты уже никому не нужен: ни детям, ни внукам, ни родному колхозу.

См. стр. 2

Не застае сцэжка памяці

22 мая 2002 года споўнілася 15 гадоў з дня смерці сьпільнага нашага зямляка, пісьменьніка і журналіста Васіля Фёдаравіча Праскурава.

См. стр. 2

Кветкі ёсць, а агуркоў няма

Як атрымаць добры ўраджай агуркоў? Можна, безумоўна, спадзяваюцца на выпадак, але лепей усё ж выкарыстаць парады спецыялістаў.

См. стр. 4

Ганцавіцкі час

газета выдавецкага дома «Інтэкс-прэс»

час праўдзівых навін

№ 1 (1) Пятніца, 24 мая 2002 г.

Выдаецца з 24 мая 2002 г.

Навіны

Хто на чарзе?

18 мая на агульны сход калгаснікаў, што адбыўся ў Любашаве, было вынесена пытанне рэфармавання калгаса «Радзіма».

Прапанову Уладзіміра Столяра далучыць калгас да ААТ «Харчавік» калгаснікі адхілілі. Ім далі пэўны тэрмін падумаць над гэтым і зразумець: калгас «Радзіма» ў сённяшнім варыянце больш існаваць не будзе.

Тут «дагаспадарыліся» да таго, што атрымалі не прыбытак ад сельгасвытворчасці, а займелі запызчанасць перад дзяржавай, суб'ектамі гаспадарання на суму каля 400 мільёнаў рублёў. І даўгі гаспадаркі працягваюць расці. У 2000 годзе яны павялічыліся на 25 мільёнаў рублёў, у мінулым — на 22 мільёны. Каб скасаваць іх, калгасу трэба працаваць задарма, не робячы ніякіх затрат і не выплачваючы зароботную плату сельскім працаўнікам 2-3 гады.

У апошні час, нягледзячы на прыхарошванне спраў у сельскай гаспадарцы мясцовымі вертыкальшчыкамі, калгасы раёна ледзь-ледзь зводзяць канцы з канцамі, а некаторыя апынуліся на мяжы банкруцтва. Такі ж лёс неўзабаве чакае і другога банкрута — калгас «Бальшавік». Гэта падспудна прызнаў у адным са сваіх публічных выступленняў і старшыня райвыканкама Уладзімір Столяр, які шчыра прызнаўся: «Ад калгаса «Бальшавік» на сённяшні дзень засталася адна толькі назва...»

Дарэчы, з кожным годам колькасць калектыўных гаспадарак у Ганцавіцкім раёне з-за іх фінансава-эканамічнай несамастойнасці змяншаецца. Некалькі гадоў назад былі ліквідаваны і далучаны да «Парыжскай камуны» адзін з першых пасляваенных калгасаў раёна «Сцяг Леніна». Хто ж на чарзе?

Міхась АЛЕШНЫ

Хочешь заработать – плати

В понедельник утром, 20 мая, в городском сквере, что в двух шагах от дома Советов в Ганцевичах, образовалась внушительная толпа. Около 100 человек, в основном мужчин из города Ганцевичи и деревень, привела сюда одна из важнейших проблем — безработица, уровень которой в нашем районе на одной из первых позиций в республике.

Словно бабочки на свет, слетелись крепкие мужики на зов вербовщиков, которые представились региональными представителями информационного агентства «Престиж» из Москвы. Представителями агентства на самом деле оказались не москвичи, а наши братки-белорусы — жители Ивацевичского и Столинского районов.

Наниматели предлагали неплохие, по нашим меркам, заработки от 250 до 700 долларов США. Обещали жильё и питание, аванс в течение 10 дней. Работу предлагали на стройках г. Москвы и Подмосковья. В основном требовались каменщики, электрики, штукатуры, бетонщики, плотники — исключительно мужчины. Женщин согласились брать только бригадой. По словам Леонида Гладуна — одного из региональных представителей «Престижа», агентство работает с соблюдением законодательства Российской Федерации с 20 строительными фирмами и обязуется защищать интересы работников, в том числе при неудовлетворённости работой, агентство обещает предоставить работнику другое место.

Но прежде чем приступить к работе, представители «Престижа» предупредили, что нужно будет заплатить по 20 долларов водителю за проезд на автобусе из Барановичей в Москву, причем в твёрдой валюте, и по приезде рабочие должны внести по 1000 российских рублей (30 \$) за оформление договора с информа-

• В ожидании чуда...

ционным агентством. И только после этого предоставляется работа на строительной фирме, где по прошествии некоторого времени нужно внести ещё 600 российских рублей за регистрацию (легальное нахождение в Москве).

Естественно, соблазн записаться на работу был почти у каждого, но сомнения всё же оставались. Так, Василий Василевич, рабочий одной из частных фирм в Ганцевичах, который, как и все, пришел с надеждой получить работу, к посредникам относится с опаской.

— В прошлом году подобным образом, — говорит Василий Иванович, — набирали в Якутию. Взяли по 50 долларов и велели собираться возле гостиницы «Горизонт» для отправки и ждать автобусы. Не дождался.

280 человек тогда остались без работы и без денег.

Другой искатель заработка, Сергей, рассказал о наборе рабочих в Турцию, где обещали платить по 600 долларов, обеспечив охраной, гостиницей, договорами т.п. Тогда собрали по 200 долларов на визы, оформление документов и проезд. Деньги также испарились вместе с «работодателями».

Почти на протяжении часа активно шла беседа заинтересованных сторон. Но до записи дело так и не дошло: неожиданно появились сотрудники милиции и увезли гостей из Москвы для выяснения обстоятельств в РОВД. Отпустили их только через три часа, проверив документы и удостоверения личности.

Вернувшись в городской сквер,

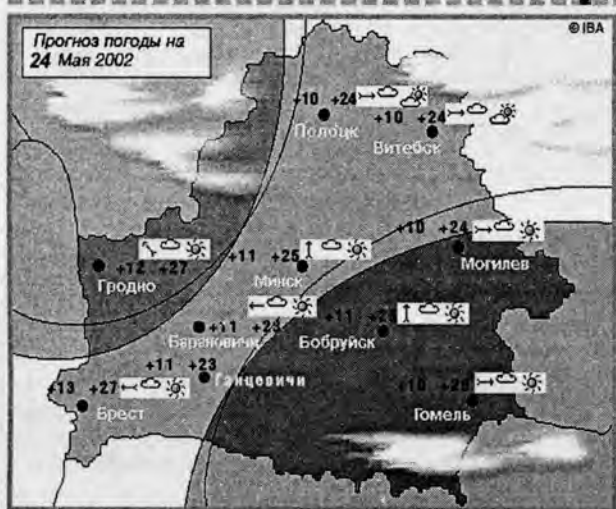
один из региональных представителей «Престижа» Леонид Гладун сообщил, что тревога была напрасная. По его сведениям, кто-то из райисполкома предположил, что в сквере проводится несанкционированный митинг, и позвонил в РОВД. Встреча была сорвана, а тем, кто дождался, было предложено встретиться на следующий день.

На следующий день в том же месте желающих поработать на стройках Подмосковья, собралось... 8 человек.

P.S. Согласно договору, который нам удалось получить, агентство «Престиж» не гарантирует вам трудоустройство, а лишь предоставляет информацию о вакансиях на строительных или других фирмах.

Петр ГУЗАЕВСКИЙ

Синоптики сообщают:

25 мая		26 мая		27 мая	
ночь	день	ночь	день	ночь	день
+14	+27	+16	+17	+11	+17
-4	-4	-5	-2	3	3
2	4	4	6	3	5
28 мая		29 мая		30 мая	
ночь	день	ночь	день	ночь	день
+10	+20	+13	+19	+10	+24
3	4	0	0	4	1
2	2	3	5	1	4

*тенденция давления - это разница между значениями давления в текущий срок и сутки назад, в мм рт.ст.

Внимание, к нкурсе!

Уважаемые читатели и любители футбола!

Вы имеете великолепную возможность принять участие в конкурсе «Лучший прогнозист футбольного сезона 2002 года»

и выиграть в конце футбольного сезона телевизор и другие призы.

Прогнозы проводятся по итогам матчей чемпионата области по футболу с участием команды «Пищевик» г. Ганцевичи.

Каждую неделю вы сможете выиграть:

- мяч с автографами игроков команды «Пищевик»,
- механические часы фирмы «Луч» или
- бесплатную подписку на 1 месяц на нашу газету.

(Условия конкурса читайте в газете «Спадарожнік»)

Забытыя і нікому не нужныя...

«Хто ж пра іх паклапоціцца?» — гэтае пад такім названнем апублікавала ў канцы красавіка Брэстская абласная газета «Народная трыбуна». У ёй расказваецца аб тым, як у Кобрінскім раёне сельскія Саветы вырашаюць сацыяльна-бытавыя праблемы інвалідаў, пенсіонераў, прэстарэлых і немощных людзей. Яны непасрэдна дапамагаюць гэтай катэгорыі насельніцтва ў многіх житейскіх справах: утрымліваюць прысадебныя участкі, заганяюць сена, дрва і т.д. Па маёму меркаванню, прыклад Кобрінскага раёна заслугоўвае ўвагі, годнага падрабязнага, у тым ліку і ў Ганцавіцкім раёне.

Не варта многа разважаць аб тым, як цяпер жыве-выжывае вышэйзгаданая катэгорыя нашых грамадзян, — аб гэтым пісана-перысана. Але ў праблемах канкретных людзей, якіх у канкрэтным месце, я лічу, трэба ўважліва і трывожна шукаць.

У вёсцы Денісавічы жыве 1584 жыхароў, з іх 667 чалавек — пенсіонеры. Большасць гэтых людзей патрабуе да сябе павышанага ўважання, так як, у сілу ўзроставых асаблівасцей, яны не могуць самастойна ўправіцца з сельскагаспадарчымі справамі.

Печальным прыкладам гэтага, як не трэба ставіцца да пенсіонераў, служыць лёс Еўгенія Іванавіча Карпені, быўшага калхознага трактарыста з 43-гадовым стажам, інваліда II групы, немощнага 67-гадовага старога. З-за таго, што ёму не па сілах працаваць і клопаты па абслугоўванні прысадебнага ўчастка, Еўгеній Іванавіч вымушаны адказацца на дапамогу ўчастка ў 20 сотак. Другі год ён вырабляе сена, жывучы ў Ганцавічах. У выпадку неабходнасці ён прывозіць сена з матэрыялу ў вёсцы картоплі з горада. Не абсурд гэта? Абсурд! І нечужае ў гэтым большае прыбавіць...

Другой па складанасці пытанне для Карпені гэтае пытанне абслугоўвання кароваў сенам. Сам ён сена заганяе сваёй корміліцай не ў сенавалі, а ў руку дапаможнага роднага калхоза, якому ён даў свайго самага сына, пратрымаў не спешыць. Тут і стаіць перад Еўгеніем Іванавічам праблема: трэба кароваў або не трэба? Праблему можна было б вырашыць, калі б мясцовыя чыноўнікі не чынілі ёму бюракратычных пераград.

А цяпер прадставіце сабе на

Фота Петра ГУЗЯВСКАГО

«Яна перадала калхозу лепшыя гады жыцця. А што атрымала ўзамен?»

У гэтым месцы немощнага пенсіонера з яго нішчымі даходамі і «рынкавымі» расходамі — і вам, я думаю, захочацца ўлетэць, убегаць, упаліць на край зямлі, хоць к чэрту на кулічкі — куды-нібудзь, каб не бачыць гэтага «рая».

Кстати, гэтае з «Народнай трыбуны» прынёс мне сам Еўгеній Іванавіч. Вядома, гэта заўважка ўсёліла ў душу старога надзею, што ў будучым хоць што-то зменіцца, і ён паспеў падзяліцца са мной сваёй радасцю.

Не менш драматычна склаўся ў гэтым плане і лёс калхознай пенсіонеркі, кавалера ордэнаў Леніна і Трудоваго Чырвонага Знамяні Еўдокіі Петровны Швайко. Яна, як і Еўгеній Іванавіч, у буквальным сэнсе гэтага слова выброшана нашай суровай рэальнасцю за борт. Ордэн славы і пошчэты, якімі яна была ўдзялена раней, даўно улетучыліся. Цяпер у славной жанчыне-тружніцы ўспамінаюць рэдка і то па большым прадзямкам. Обессилена 79-гадовай старошка, недаўно перенесшая інсульт, кожны дзень валочыць ваду за 150 метраў з коладца чужога двара, каб прыгатаваць сабе піццю, попіць водзіцы ў канцы концоў! Неужэлі сваім бескорыстным і многалетнім трудом жанчына-орденоноска не заслужыла таго, каб роднаму калхозу, якому ён перадаў сваю жыццёвую і сілу, пабудавалі ў двары коладзец? Выходзіць, не заслужыла.

Кроме гэтага праблемы, у Еўдокіі Петровны кожны год воз-

нікае праблема апрацоўкі зямлі, апрацоўкі сена для кароваў, якую трэба ўтрымліваць у добраму стане на дзве гады — сваю і матэры. У мінулым годзе прэстарэлая жанчына, каб атрымаць участак сенакоса, была вымушана ўзяць на апрацоўку дзялянку свеклы. Такія ўмовы паставіў ордэноносец роднага калхоза. Бесчеловечныя, проста скажам, ўмовы.

Асабліва мне хочацца выдзяліць адну чалавечую гісторыю — гісторыю 70-гадовай пенсіонеркі, інтэлігентнага чалавека, быўшага ўдзельніцы Денісавіцкай сярэдняй школы Марыі Ефімовны Супрыяновіч. Нет слов, каб апісаць усё жыццё пенсіонеркі, якая пераносіць кожны год пры апрацоўцы прысадебнага ўчастка, для падтрымання парадку ў сваёй камунальнай кватэры! Ёе прыклад — гэта яркі прыклад таго, як не трэба абходзіцца з нашымі грамадзянкамі з сельскай інтэлігенцыяй. Калі мы гэтага не поймем, то ўжо ў скорым будучым будзем вымушаны зафіксаваць «клінічную смерць» гэтай праслойкі нашай грамадскасці.

Заканчваю гэтую складаную і многаспартую тэму, якую мне падказала сама жыццё, я хачу сказаць наступнае: лёс Еўгенія Іванавіча Карпені, Еўдокіі Петровны Швайко, Марыі Ефімовны Супрыяновіч як у зеркале адлюстраваны лёс многіх пенсіонераў і грамадзянаў нашай грамадскасці.

Вячаслаў ТРЕПАЧКО, былы прэзідэнт калхоза «Росія» д. Денісавічы

Не зарастае сцежка памяці

22 мая 2002 года споўнілася 15 гадоў з дня смерці славнага нашага земляка, пісьмніка і журналіста, лаўрэата Дзяржаўнай прэміі Беларусі, лаўрэата прэміі Саюза журналістаў СССР, Заслужанага дзеяча культуры БССР, былога рэдактара ганцавіцкай раённай газеты «Савецкая Палесца» Васіля Фёдаравіча Паскурава.

Сёння добрае імя знакамітага ганцавічана носіць цэнтральная раённая бібліятэка, вуліца ў Ганцавічах, на якой ён жыў. Памяць В.Ф. Паскурава ўвекавечана ў мемарыяльных дошках, устаноўленых на будынку рэдакцыі і ягоным доме.

Кароткае, але яркае жыццё пражыў гэты чалавек. Ён успыхнуў на літаратурным небасхіле і згарэў як факел, асвятляўшы дарогу многім журналістам і пісьмнікам. Яго вучнямі і сябрамі былі знакамітыя паэты, вядомыя на Беларусі і за яе межамі людзі: Міхал Дубянецкі, Сяргей Дзержыцкі, Міхась Рудкоўскі, Іван Кірэйчык, Віктар Гардзей, Мікола Купрэў, Мікола Антанюк. Яго дружбай даражылі народныя паэты Беларусі Ніл Гілевіч і Аркадзь Куляшоў. Неаднойчы парог яго гасціннага дома пераступалі славуці беларускай літаратуры Уладзімір Калеснік, Барыс Стральцоў, Сяргей Грахоўскі, Янка Брыль, Ніна Мацяш, Святлана Алексіевіч, Мікола Пракаповіч, Алег Лойка, Алесь Каско, Васіль Зуёнак, Алесь Жук, Пётр Пастух, Юрась Свірка, украінскі паэт Пётр Мах... Ды і пералічыць усіх, хто меў гонар пасядзець у паскураўскай хаце за гасцінным сталом, дзе было ўсё: і хлеб, і да хлеба!

Мне таксама пагасціліца працаваць з Васілём Фёдаравічам. Поплеч мы прайшлі ў адной рэдакцыі 20 гадоў. І гэтыя незабытыя гады сталі для мяне гадамі творчай вучобы, наахвотвання прафесійнага майстэрства. І сёння тым, чаго дасягнуў, што маю і магу, я ў многім абавязаны яму, Васілю Фёдаравічу Паскураву.

Лёс адмераў Васілю Фёдаравічу кароткія зямныя шляхі. Усяго 60 гадоў. Але і за гэты час ён паспеў зрабіць столькі калікі другога і за пяць жыццяў не адолець. Ён пакінуў пасля сябе багатую публіцыстычную і літаратурную спадчыну, свае непаўторныя па стылі напісаныя, па шматколернай каларыстыцы роднай мовы кнігі «Трое з-за Лані», «Святая сізізна», «Людзі-суседзі», «Пакажы чалавеку дарогу», «Пакланіся зямлі-карміцельцы», «Чорны хлеб», сваю пасмяротную кніжку «Наўсцяж

Фота аўтара

«Ушанаваць памяць слаўтага земляка прыйшлі бібліятэкары ЦРБ

васковай вуліцы». Амаль усе згаданыя кнігі, не збаўся гэтага выразу, — гэта класіка сучаснай беларускай нарысістыкі.

У апошнія гады жыцця Васіль Фёдаравіч пісаў і хацеў пісаць. Пачаў у вочна-ягонай хаце доўга не тухла святло. Там, у цішыні невялікай залы, абсталяванай пісьмнікам пад рабочы кабінет, нараджаліся новыя творы.

Незадоўга да свайго смерці, у пачатку 1987 года, Васіль Фёдаравіч шчыра прызнаваўся: «Вельмі люблю пісаць. Проста не магу жыць без гэтага. Некаторыя з маіх нарысаў (асабліва «Людзі-суседзі», «Пакажы чалавеку дарогу») добра былі сустрэты крытыкай. Што я сам думаю аб іх? Прызнаюся шчыра, як на споведзі: усё гэта толькі трэніровачныя ўзоры той вышэйшай, якую я хачу, якую павінен зрабіць».

У гэтых словах увесь Васіль Фёдаравіч Паскураў. Аднак лёс бязлітасны. На самай вышэйшай творчай ўзлёту яго жыццё абарвалася. Шкада. Нездзейснымі засталіся многія задумкі, неадпісаныя творы. Але і тое, што засталася нам у спадчыну, гэта вялікая каштоўнасць, якая ўзбагаціла нацыянальную літаратуру. Гэтай спадчыне наканавана доўгае жыццё.

Кастусь МОХАР

Пра родную мову і не толькі...

Адной з сваіх апошніх пастаноў Міністэрства адукацыі РБ адмяніла абавязковыя экзамены па беларускай літаратуры і замежнай мове. Вучні задаволены (замест 6 трэба здаваць 4 экзамены), некаторыя настаўнікі — таксама. Яны сцвярджаюць, што ў жыцці беларуская мова нікому не спатрэбіцца, а да экзамена па замежнай мове даволі цяжка падрыхтавацца... Складваецца ўражанне, што апошняе рашэнне Міністэрства адукацыі адпавядае чаканням большасці насельніцтва.

Але скажыце, калі ласка, каму будзе патрэбны спецыяліст, які не валодае ні замежнай, ні роднай мовай? Адракаючыся ад свайго мовы, чала-

век страчвае карані, гэтак жа, як і расліна, якая без каранёў гіне. Некаторы час могуць працягвацца паездкі на заробкі ў Расію. Праўда, ці не ганебна лічыцца чалавекам 2 гатунку ў першапрэстольнай? І ці паважаюць чалавека, які здраджвае сваёй Бацькаўшчыне (непавага да гісторыі і літаратуры роднай краіны, знявага да нацыянальных святынь вельмі набліжаецца да здрады). Ці не здаецца вам, што мы гінем павольна ўжо зараз і не заўважаем гэтага?

Шлях на згортванне пал-

ітыкі нацыянальна-культурнага адраджэння Беларусі пачаўся ў 1996 годзе пасля надання рускай мове статусу дзяржаўнай. Далейшы падзеі: барацьба з няўгоднымі пісьмніцтвам, паступовае згортванне колькасці беларускамоўных класаў у школах, негалося забарона на стварэнне беларускамоўнай ВНУ яскрава сведчаць аб нежаданні ўладных структур выпраўляць або мяняць існуючае становішча.

Апошняя падзея — інтэрв'ю галоўнага рэдактара

Кожны абавязаны берагчы гісторыка-культурную, духоўную спадчыну і іншыя нацыянальныя каштоўнасці.

Артыкул 54 Канстытуцыі РБ

«Інфармацыйнага бюлетэня Адміністрацыі Прэзідэнта РБ» пісьмніка Эдуарда Скобелева, які прызваў кіраўніцтва літаратурна-мастацкіх часопісаў не друкаваць творы Васіля Быкава, Рыгора Барадуліна, Ніла Гілевіча і Сяргея Законнікава як «палітычна адсталых» («БДІ», 18 мая 2002 года, № 70) — канчаткова замацавала ўсе кропкі над «І».

Ці ёсць выйсце з дадзенай сітуацыі, у якой нашы грамадзяне апынуліся не па сваёй волі? Безумоўна. Размаўляць і вывучаць родную мову пакуль, дзякуй Богу, ніхто не забараняе. Родная мова — тая ж маці, ад яе не адракаюцца!

Юрый КРЭМЕНЬ

Калі пачуем радыё?

Амаль восем гадоў мы дабіваемся, каб на нашу вуліцу Сасновую (раён сельгастэхнікі) падвялі радыёлінію. Але марна. Доўгачаканае радыё ў нашых дамах да гэтага часу маўчыць. Праўда, летась справа як быццам зрушылася з месца — работнікі раённага вузла электрасувязі абследавалі вуліцу, склалі каштарыс на правядзенне радыёлініі. Але на тым усё і скончылася. Доўгачаканае радыёкропак у нашых дамах так і няма. Можа вы, паважаны «Спадарожнік», дапаможаце нам у вырашэнні гэтай праблемы?

Іван ЛАГВІНОВІЧ

Ад рэдакцыі. Атрымаўшы такое пісьмо, мы тэрмінова звязаліся з начальнікам раённага вузла электрычнай сувязі Мікалаем Сяргеевічам Рылком.

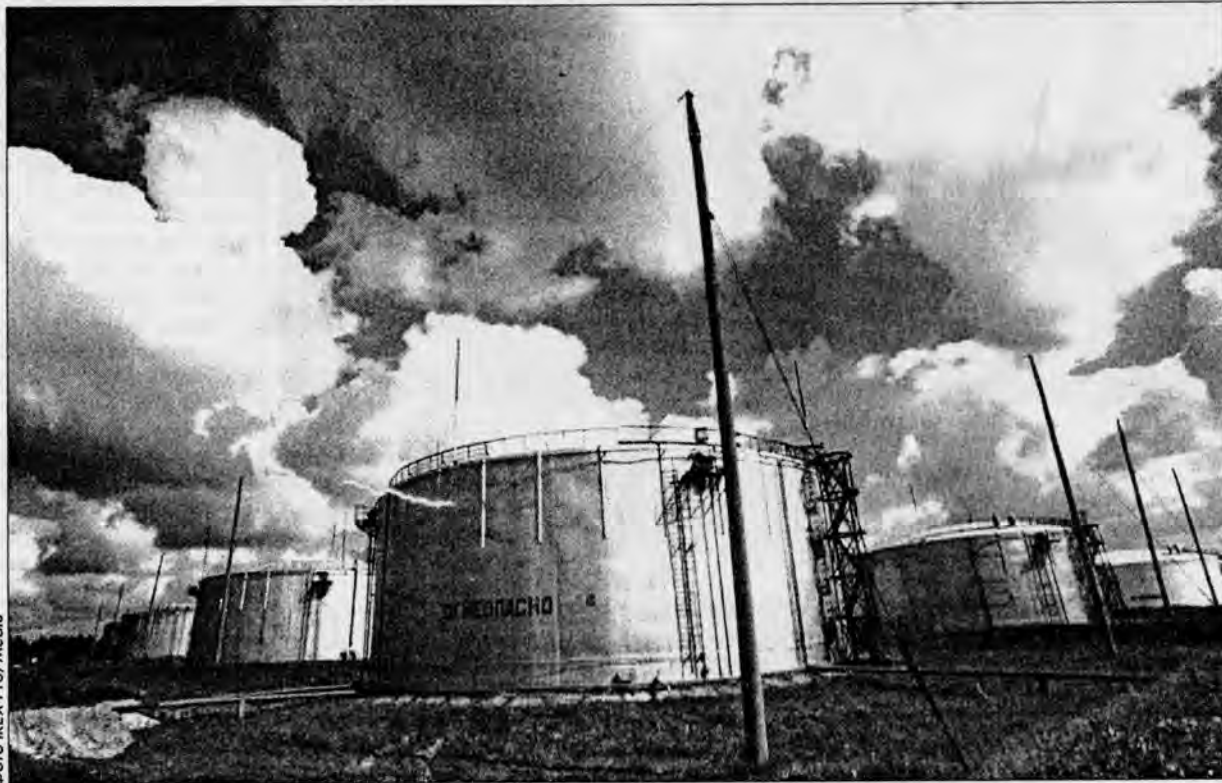
— Я ўпэўнены ад вас даведаўся аб такой праблеме. Заўважу, яе наогул не існуе. Любому жадаючаму мы хоць сёння можам усталяваць радыёкропку!

Што ж датычыцца скаргі Івана Лагвіновіча, то ён асабіста да мяне не звяртаўся. Запрашаю яго і іншых жадаючых да нас у РВЭС, і мы вырашым гэтае пытанне.

В «Белнефтехиме» — спад производства

Экономический спад в концерне «Белнефтехим» затронул, прежде всего, предприятия химического комплекса. Так, на четверть снизилось производство продукции могилевское ПО «Химволокно». В гродненском «Химволокне» в марте производство составило лишь половину от прошлогоднего объема. Всего на 80 процентов выполнено правительственное задание светлогорское ПО «Химволокно». На этом предприятии и сейчас нередки остановки производства, мощности недогружены. Администрацию этого химического гиганта, где занято почти 10 тысяч работников, пугает обещанный визит Александра Лукашенко. Недавно генеральный директор провел производственное совещание, на котором приказал срочно найти покупателей химических волокон, чтобы разгрузить склады. 14-тысячный коллектив бобруйской «Белшины» с 1 по 15 мая находился на каникулах. В марте предприятие провалило государственный план. Спад производства составил 20 процентов. Заместитель генерального директора предприятия Виктор Ялок отказался комментировать причины спада. Вполне вероятно,

• Нефть — основное сырье концерна «Белнефтехим»

но, это вызвано тем, что положение руководства шинного комбината довольно шаткое. Президент концерна «Белнефтехим»

Иван Бамбиза, сам получивший предупреждение от Лукашенко, заявил на днях о персональной ответственности руководи-

телей предприятий за показатели работы. По итогам полугодия он пообещал провести кадровую чистку.

Процесс по делу Чигиря-старшего начался

Суд над бывшим премьер-министром Беларуси Михаилом Чигирем начался 21 мая в суде Фрунзенского района Минска. Председательствовала на процессе судья Наталья Вареник. Об этом сообщила супруга Михаила Чигиря Юлия, которая является его юридическим защитником. Уголовное преследование экс-премьера длится с апреля 1999 года, когда Чигирь участвовал в кампании по выборам президента Беларуси, объявленной Верховным Советом 13-го созыва. Восемь месяцев Чигирь провел в следственном изоляторе. Бывший руководитель правительства был обвинен в превышении служебных полномочий за предоставление незаконной отсрочки по таможенным платежам фирме «Пиаск»; по остальным четырём эпизодам его оправдали. 19 мая 2000 года Минский городской суд приговорил Чигиря к трем годам лишения свободы с отсрочкой исполнения приговора на два года.

• М.Чигирь во время суда

Чигирь обжаловал приговор в Верховном суде, который отменил приговор и направил дело на новое расследование. В результате Чигирю предъявлены обвинения в служебной халатности, а также в неполной уплате подоходного налога за заработной платы во время его работы руководителем представительства немецкого концерна «Гей» в Москве. Однако экс-премьер и

его защитники заявляют, что ему не нужно было платить налоги в Беларуси, поскольку он проживал за пределами страны. Обвинение в служебной халатности выдвинуто в отношении Чигиря в связи с выплатой одной из канадских фирм авансового платежа в размере 1 млн. долларов США для строительства нового здания «Белагропромбанка» в 1994 году. Первоначально по этому эпизоду его обвиняли в хищениях в особо крупном размере. Однако городской суд во время процесса 2000 года оправдал его. Во время дополнительного расследования следствие пыталось прекратить уголовное преследование экс-премьера по этому эпизоду в связи с истечением срока давности, однако Чигирь и его защита посчитали, что уголовное преследование должно было быть прекращено за отсутствием состава преступления. В результате обвинение по этому эпизоду было пере-квалифицировано.

Валютные берега

В апреле чистые иностранные активы (валютные резервы) Нацбанка выросли почти на 35 млн. долларов и составили на 1 мая 235 млн. долларов. Об этом сообщили в управлении информации Нацбанка. По словам специалистов, это связано со стабилизацией курса белорусского рубля, что позволило банку сделать упор на наращивание валютных резервов.

Ставки снижаются

С 21 мая до 50 процентов уменьшена базовая ставка рефинансирования и учетная ставка Национального банка.

По данным Минстата, темп роста потребительских цен в апреле составил 2,9 процента, а за две недели мая — всего 0,9 процента.

Среднемесячная инфляция за март и апрель составила 2,8 процента, а потому ставки и были понижены с 55 до 50 процентов годовых.

Ограничим свободу совести?

В ближайшие дни в Беларуси может быть принят новый закон, регулирующий религиозные процессы и взаимоотношения церкви и государства. Существующий проект по сравнению с ныне действующим законодательством, скорее ограничивает, нежели обеспечивает свободу совести граждан, и многие уже назвали его политическим.

Пятый раз за год

В Беларуси произошло пятое в нынешнем году повышение цен на белую водку. По уже сложившейся традиции стоимость этого алкогольного напитка вновь возросла на 2,5 процента. Теперь в розничной продаже, например, пол-литровая «винтовая» бутылка водки «Кристалл-100» стоит 2310 рублей (ранее — 2260), «Белая Русь», «Кристалл-люкс» — 2390 (2330)... С начала года водка подорожала на 13,1 процента, а потребительские цены в целом увеличились на 16,4 процента.

Фонд «Детям Чернобыля» получил предупреждение

Белорусский благотворительный фонд «Детям Чернобыля» получил письменное предупреждение Министерства юстиции Беларуси. Как сообщает «Радые Свабода», основанием для этого жесткого шага стали чисто формальные поводы. В случае вынесения еще одного предупреждения в течение года крупнейшая благотворительная организация страны может быть закрыта. Президент Фонда — профессор Геннадий Грушевой называет факт вынесения предупреждения началом новой войны властей против демократических неправительственных организаций. Формальным основанием вынесения письменного предупреждения стали несколько моментов: во-первых, на табличке у входа в офис фонда «Детям Чернобыля» не хватает двух букв — ОО (общественная организация); во-вторых, в уставе эмблема фонда изображена в цвете, а копии документов — черно-белые;

в третьих, процедура утверждения руководителей региональных структур фонда, по мнению начальника управления общественных организаций Минюста Михаила Сухинина, является выборами, что противоречит уставу организации. Геннадий Грушевой полагает, что предупреждение — первый шаг к закрытию фонда, о чем хорошо известно и в Министерстве юстиции. Причина тому — особые отношения главы фонда с властями, его критическая позиция в отношении действий официального Минска по ликвидации последствий чернобыльской катастрофы и планов заселения загрязненных радиацией территорий. Шаги, направленные против фонда, могут помешать проведению летней оздоровительной программы тысяч белорусских детей в чистых регионах за пределами Беларуси. Геннадий Грушевой убежден в том, что руководство страны в условиях резкого

• Геннадий Грушевой

снижения доверия граждан к действующей власти начинает новую волну борьбы с неправительственными организациями. Фонд «Детям Чернобыля» намерен апеллировать к международному сообществу с призывом повлиять на белорусские власти.

Коротко

По данным Министерства статистики и анализа, в апреле потребительские цены возросли на 2,9 процента, тогда как в марте они повысились на 2,6 процента. С начала года потребительские цены увеличились на 16 процентов. По прогнозу правительства и Национального банка, в нынешнем году потребительские цены должны возрасти на 20-27 процентов. Чтобы вписаться в этот прогноз, до конца года цены должны повышаться не более чем на 1,1 процента в месяц. Для сравнения: в апреле этого года потребительские цены в Молдове увеличились на 1,9 процента, в Украине — на 1,4, в России — на 1,2, в Эстонии — на 0,9, в Казахстане — на 0,5, в Латвии — на 0,1, в Литве — не изменились.

***

Ожидается, что Европейский Банк Реконструкции и Развития примет новую стратегию в отношении Беларуси, которая предусматривает сокращение до минимума деятельности банка в Беларуси. Представитель Банка сообщил «Радые Свабода», что в отношении Беларуси будет употреблена приблизительно та же стратегия, которая была принята в прошлом году в отношении Туркменистана. В рамках этой стратегии Банк не дает кредиты стране, если правительство не проводит политических и экономических реформ. При этом продолжается частное финансирование малого и среднего бизнеса.

***

Похоже, пока откладывается явление зрителям второго национального телеканала ОНТ — общенационального телевидения. В конце марта его руководители называли сроком выхода в эфир вторую половину мая, однако на данный момент еще не завершена даже поставка необходимого оборудования, сообщает «Радые Рацыя». Как известно, ОНТ будет «делить кнопку» с российским ОРТ. На практике для белорусского зрителя, по крайней мере, на начальном этапе, это будет означать, что ежедневно после программы «Время» в вещательную сетку ОРТ будет включаться получасовой выпуск белорусских новостей. Руководители нового канала считают, что если через три года распределение времени будет 50 на 50, то это — хороший показатель.

***

Делегация военного ведомства Туркменистана посетит Беларусь с целью ознакомления с возможностями военно-промышленного комплекса республики. Об этом сообщил на пресс-конференции 17 мая в Ашгабате президент Туркменистана Сапармурат Ниязов. Он не исключил того, что по результатам визита будет принято решение о закупке в Беларуси современной высокоточной военной техники и вооружения, — передает БелаПАН.

***

Вот уже неделю как известный композитор, певец и неизменный руководитель ансамбля «Песняры» Владимир Мулявин, попавший в автокатастрофу 14 мая, находится в научно-исследовательском институте травматологии и ортопедии, где ему была сделана сложная операция на позвоночнике и спинном мозге. На день выхода газеты никаких кардинальных изменений в состоянии здоровья Владимира Мулявина не произошло. Медики по-прежнему оценивают его состояние как стабильно тяжелое.

По материалам
информационного сайта
www.charter 97. org
подготовил
Александр
ВЛАДИМИРОВ

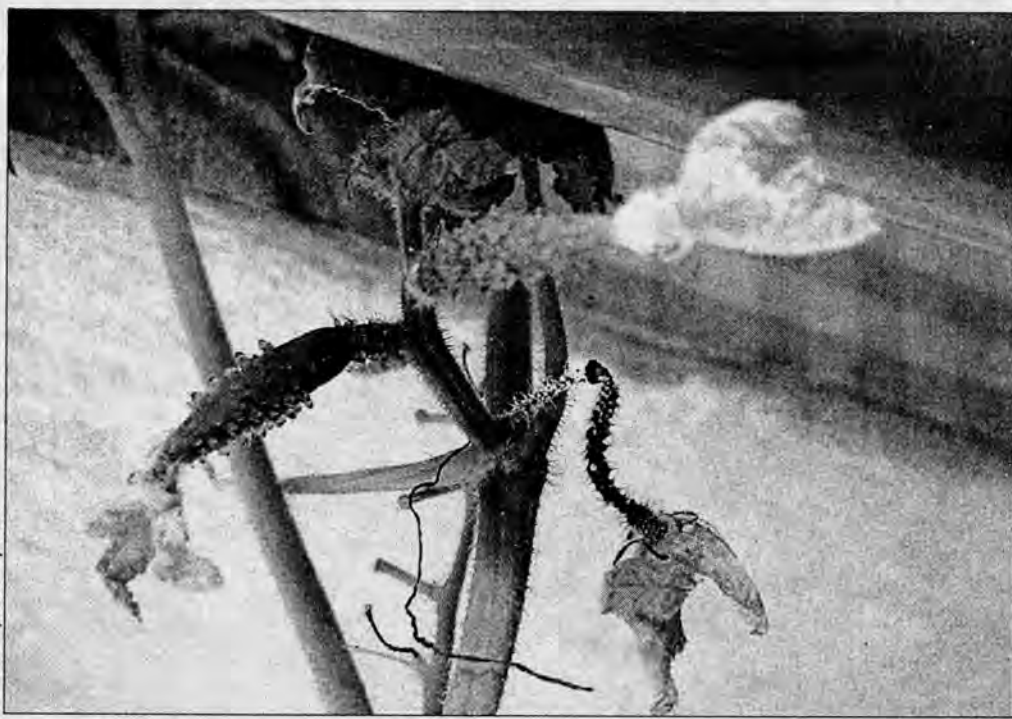
Кветкі ёсць, а агуркоў няма

Не сакрэт, што многія дачнікі рыхтуюць расаду агуркоў дома. Калі 30-дзённых расліны высадзілі ў маі ў цяпліцы, яны ўжо зацвілі. Вядома, людзі чакалі і ранніх спелых пладоў. А іх няма. Няма і завязі. Чаму?

Трэба паглядзець, ці ёсць на расліне жаночыя кветкі (маленькі агурочак з жоўтай кветкай). Толькі яны даюць плады. А ўсе кветкі без агурочка – пустыя. Гэта мужчынскія і ад іх не чакайце добра. Другая прычына – нізкая ці высокая (+35 градусаў) тэмпература, а таксама высокая (ці, наадварот, нізкая) вільготнасць паветра. Пыллок становіцца стэрыльным.

Трэцяя бяда – няма пчол, восаў, чмялеў, трыпсаў. Пералятаючы з кветкі на кветку, яны на лапках, жывоціку, іншых частках цела пераносяць ліпкую сперму. Дастаткова імгненнага дотыку да сардэчка жаночай кветкі, каб пайшоў працэс жыцця. Найлепш гэта адбываецца пры тэмпературы 18–29 градусаў.

Аперацыю апылення можна прарабіць і самім, калі пчолы яшчэ не знайшлі гэтага добрага меданоса.

• Не даглядзіш – агуркоў не будзе

Сарвіце пустацвет, абарвіце палесткі, даткніцеся джалам да цэнтру жаночай кветкі. Увогуле ўсе добра відаць на малюнку.

Завязь развіваецца даволі хутка. Ужо на чацверты-пяты дзень відаць рост агурочка. Вядома, іншыя кампаненты (паліў, угнаенні, тэмпература), як кажуць, у норме. Звычайна, на 12-ты дзень (ці крыху пазней) можна знімаць плод.

Калі апладнення не адбылося, жаночая кветка-агурочак жаўце і адвальваецца ці загнивае.

У перыяд масавага цвіцення, налівання і росту пладоў вельмі важна даваць раз у дзясць дзён ці што-тыднёва падкормкі каравяк 1/10, птушыны памет 1/15. Вечарам наладжвайце душ для лісця. Гэта робіцца ў спякотны дзень і калі сонца хіліцца да гарызон-

та (18–19 гадзін). Душ робіцца настоенай на сонцы вадой распыляльнікам ці вёнікам. Праз паўгадзіны цяплічку можна закрыць.

Дарэчы, пра час закрыцця цяплічак, дзе растуць агуркі, памідоры, перцы, баклажаны. Рабіць гэта трэба да заходу сонца, калі яно яшчэ добра грэе (не пазней як у 19-20 гадзін). Адкрываць з устойлівым цяплом – 9-10 гадзін раніцы.

А яшчэ кажуць, што на памылках вучацца

Не паспела вясна «набраць абароты», як паступілі сігналы пра «незнаёмыя хваробы» расады. Перцы і памідоры раптам пачалі «класціся».

У месцы, дзе раслінка хваецца ў зямлю, усё нейкае чорнае. Сама сцяблінка быццам перацягнутая, падобная на нітку. Карані вельмі слабыя.

Дачнікі ведаюць, што гэта гуляе па волі так званая «чорная ножка». Хвароба грыбковага паходжання. Найбольш распаўсюджана на агародах, заплываючых балотам, увогуле там, дзе мала свежага паветра і многа вільгаці. Галоўнае – не браць для расады зямлю з агарода і нізкіх забалочаных месцаў. Больш падыходзяць тарфакрошка з высокіх буртоў, зямля з краціных норак, спецыяльны кампост з лісця. Усё абавязкова прагрэта пры тэмпературы ад 80 да 120 (па Мітлайдэру) градусаў. Тэрмін уздзянення высокай тэмпературы – да паўгадзіны. Слой зямлі невысокі, інакш яна не прагрэецца да цэнтру.

Толькі пасля гэтай «лазні» ўносіць угнаенні

(комплексныя мінеральныя – шклянку на вядро і попел – паўтары шклянкі. А яшчэ дадаткова тры лыжкі суперфасфату і столькі ж аміячнай салетры). Усе старанна перамяшаць, дадаўшы да трэці пілавіння, якое пралажала пад дажджом ці снегам, зноў жа абавязкова прапаранае.

Верагоднасьць з'яўлення «чорнай ножкі» будзе звязана да мінімуму. Але не поўнасьцю. Яшчэ важна сысваць насенне як мага радзей (радкі – 1-1,5 см адзін ад аднаго, на такой жа адлегласці і самі зярняткі). Своечасова пікіраваць (пры з'яўленні сапраўднага лісця), не заліваць вадою, ставіць на самае сонечнае месца пад адчыненай фортакі. Выкарыстоўваць ваду, якая адстаялася суткі-двое, дабаўляць марганцовку (яркі ружовы колер).

Пра ўсе гэтыя «мерапрыемствы» мы гаворым на працягу сезона ці не дзесяць разоў. Акрамя ж перадаў памідораў, «чорная ножка» паліе на ўсе віды капуст, некаторыя іншыя культуры. Але, як відаць, свае памылкі мы не выключаем, а бадай што множым...

Радыска заўжды дарэчы Лепшы сябар кулінара

Хто не каштаваў свежанькай, толькі з градкі радыскі? Хрумстка, сакавітая, з гарчынкай... Дадаць крышачку кропу, цыбулі (пер'е), пяташкі і, вядома, смятанкі. За вушы не адцягнеш ад такой стравы. А побач яшчэ летуценна выкідае воблачкі смачнага пару бульбачка...

Цыбуля – своеасабліва палачка-выручалачка ў кулінарыі. Яна добра захоўваецца, робіць смачнымі самыя простыя стравы. Некалькі парад, як лепш выкарыстаць цыбулю, вам заўсёды спатрэбіцца.

Калі вы хочаце дабаўіць у салату сырую цыбулю, нарэжце яе дробна і абліце кіпенем. Горыч знікне, духмянасць узмоцніцца. Нарэзаная буйнымі палоскамі цыбуля – цудоўны гарнір. Толькі, перш чым яе смажыць, пасыпце мукі або цукрам, – яна набудзе апетытны залацісты колер і не падгарыць.

Каб разрэзаная цыбуліна не засохла, яе трэба пакласці на сподачак з соллю зрэзам уніз. Цыбуля не любіць рэзкіх ваганняў тэм-

ператур пры захоўванні. Лепш за ўсё яна захоўваецца пры тэмпературы ад плюсу да мінус двух градусаў.

Ёсці сырую цыбулю многія асперагаюцца з-за паху з рота. Але калі пасля яды з'есці арэх або пажаваць зярнятка кавы, выпіць кубачак кавы, паху не будзе. Рукі ж можна працерці вільготнай соллю, а потым вымыць з мылам – і таксама не будуць пахнуць.

Прыправы з агарода

1. **Кроп.** У якасці прыправы выкарыстоўваюць як свежыя парасткі, так і раслінны цалкам. Маладыя парасткі кропу дабаўляюць ў супы, бульбу, фаршыраваную рыбу і яйкі. Кропны соус ажыўляе праснаваты смак многіх страў, напрыклад, варанай цяляціны, ялавічыны, бараніны. Цэлая расліна выкарыстоўваецца пры саленні агуркоў, а плады – пры квашэнні капусты і прыгатаванні марынадаў. Кроп добра рэгулюе работу страўніка. Настой насення паслабляе болі ў ім і

дапамагае пры калітах.

2. **Базілік.** Валодае прыемным пахам, а яго лісты маюць асвятляльны кіславаты смак. Менавіта яны, асабліва сарваныя да пачатку цвіцення, прымяняюцца ў якасці прыправы. Базілік добра дабаўляць у супы, соусы, стравы з рыбы і... у пернікі. Але лепш за ўсё ён спалучаецца з любымі стравамі з памідораў – соусамі, сокамі, супамі-пюрэ і да т. п.

Базілік дрэнна спалучаецца з іншымі прыправамі. Выключэнне – часнок.

Прышчапляць дрэвы дапамагаюць карані

Многія дачнікі з задавальненнем прышчаплялі б новыя сарты, каб маглі дзе-небудзь раздабыць дрэўцы-донары. Між тым яны ў кожнага на сядзібе! Паглядзіце, колькі адна-і двухгадовых парасткаў. Гэта выдатны матэрыял для эксперыментаў. А на былых паселішчах, пустэчах растуць яшчэ вішні, грушы і яблыні. Хто іх выкарыстоўвае?

Ёсць і такія матэрыялы – карані заснуўшых раслін. Сумны фінал наступіў па розных прычынах. Але самі карані яшчэ жывыя, поўныя энергіі і сіл. У іх кладуках шмат карысных рэчываў для развіцця. Не выкарыстаць гэта проста грэх.

Раскапайце зямлю ля пня, адшукайце добры карань дыяметрам у тры-чатыры сантыметры, адрэжце яго з боку былога дрэва, выцягніце на 5–10 см з зямлі. Цяпер патрэбен калок, каб прывязаць наш «прышчэпак». Тыльным бокам ляжа нажа ці нейкім цвёрдым зручным прадметам ачысціць пянек ад зямлі, добра выцерці

анучкай. Абавязкова нанавя зрэзаць, каб атрымалася гладкая, роўная паверхня. Нажом робім раскол у цэнтры, ставім патрэбны чаранок (ён завостраны клінам) і сцягваем ізаліцыйнай стужкай знізу ўверх. Застаецца закрыць усе раны садовым варама.

Прышчэпка на карані мае і такую перавагу: можна «пасадзіць» не маленькі чаранок, а цэлую галінку. Замацаваць яе, каб не збіў вецер Здраеца, у месца прышчэпкі ўбіваюць нават цвікі. Праз год-два галінка аддзячыць ураджаем. Такую прышчэпку можна рабіць і летам, калі чаранкі сфарміравалі пупышкі – усе як акуліроўка. Толькі лісцікі знімаць, пакідаць адны пупышкі.

Гэтым метадам можна прышчапляць не толькі яблыню, але і грушу, вішню, сліву, агрэст, парэчку, нават капрызныя чарэшні. Спосабы прышчэпак розныя: – напрыклад, у бакавы зарэз, у расшчэп.

Варушыцеся – і будзеце з прыбыткам.

Матэрыялы паласы падрыхтаваў Аляксей ІЛ'ІН

Аб'ём: 1 ун. друк. аркуш.
Адрас рэдакцыі: 225320 г. Баранавічы, вул. Савецкая, 59
Карэспандэнцкі пункт у Ганцавічах: 225440 вул. Заслонава, 4. Тэл. 2-14-50
Для лістоў: 225440 г. Ганцавічы-2 а/с 15

Галоўны рэдактар Уладзімір ЯНУКЕВІЧ

Нам. гал. рэдактара Алег ПАНАМАРОЎ

Рукапісы і здымкі не рэцэнзуюцца і не вяртаюцца. Адказнасць за дакладнасць друкуемых фактаў і падзей нясуць аўтары. Выказаныя ў дасланых матэрыялах думкі могуць не супадаць з пунктам гледжання рэдакцыі газеты і не накладваюць на яе ніякіх абавязкаў. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Надрукавана ў РУВП «Баранавіцкая ўзбуйненая друкарня», па адрасу: вул. Савецкая, 80
Падпісана ў друк 23.05.2002 г. у 15.00. Зак. 1488. Тыраж 1000 экз. Перыядычнасць – адзін раз у тыдзень.

Заснавальнік і выдавец
ТАА «Выдавецкі дом
«Інтэкс-прэс»,
Янукевіч Уладзімір
Аляксандравіч.

Пасведчанне аб рэгістрацыі
N 1785 ад 19 лютага 2002 г.